

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 3 września 2004 r.

36575

RPO-467500-XI/04/AN

Prof. Jerzy Hausner
Wiceprezes Rady Ministrów
– Minister Gospodarki i Pracy

Szanowny Panie Premierze,

Młodzież pochodząca z obszarów wiejskich i marginalizowanych ma możliwość skorzystania z funduszy strukturalnych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (Dz.U. Nr 166, poz. 1745). W ramach działania 2.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne Priorytetu II Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) przewiduje się realizację programów stypendialnych.

Szczegółowe warunki przyznawania stypendiów zostały określone w dokumencie Uzupelnienie Programu ZPORR (dokument przyjęty przez Komitet Monitorujący ZPORR w dniu 16.04.04 oraz Zespół Przygotowawczy Komitetu Integracji Europejskiej w dniu 20.04.04), który będzie załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie przyjęcia Uzupelnienia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006.

Program stypendialny przewidziany do realizacji w ramach powyższego działania przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych kończących się maturą i dla studentów. Ogólnym celem programu jest podniesienie dostępu do kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym dla uczniów pochodzących z obszarów wiejskich i studentów pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją. Pomoc stypendialna ma być adresowana do tej grupy młodzieży, która pochodzi z terenów wiejskich i zmarginalizowanych oraz znajduje się w trudnej sytuacji materialnej uniemożliwiającej

podjęcie i kontynuowanie kształcenia na poziomie wyższym. Realizowane programy stypendialne mają pomóc studentom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w osiągnięciu wyższego wykształcenia.

Przewiduje się dwa programy stypendialne

I - dla młodzieży z obszarów wiejskich, która z powodów materialnych natrafiła na bariery utrudniające naukę na poziomie ponadgimnazjalnym kończącym się maturą,

II - dla studentów z pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją, w tym obszarów wiejskich i obszarów restrukturyzacji przemysłów, którzy natrafiają na bariery w dostępie do kształcenia na poziomie wyższym.

Do pomocy stypendialnej w ramach programów stypendialnych uprawnieni są:

- uczniowie pochodzący z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, z obszarów wiejskich (stałe zameldowanie) podejmujący naukę lub uczący się w szkole umożliwiającej uzyskanie świadectwa dojrzałości/maturalnego. Wsparcie udzielone zostanie uczniom publicznych i niepublicznych mających uprawnienia szkoły publicznej szkół ponadgimnazjalnych umożliwiającym uzyskanie świadectwa dojrzałości/maturalnego, z wyłączeniem szkół dla dorosłych.

- studenci pochodzący z obszarów zmarginalizowanych (stałe zameldowanie na terenie powiatu będącego beneficjentem), w tym w szczególności obszarów wiejskich i restrukturyzacji przemysłów i znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej. Wsparcie udzielone zostanie studentom szkół wyższych prowadzonych w systemie dziennym, wieczorowym, zaocznym i eksternistycznym.

Niezbędnym warunkiem uzyskania stypendium jest więc m.in. przedstawienie dokumentu potwierdzającego stałe zameldowanie na terenie powiatu będącego beneficjentem - dowód osobisty, zaświadczenie o zameldowaniu.

Taka regulacja wyłącza z możliwości uzyskania pomocy stypendialnej grupę osób pochodzących z obszarów wiejskich lub zmarginalizowanych, które nie spełniają kryterium stałego zameldowania. Wiązanie możliwości uzyskania stypendium ze stałym zameldowaniem pozbawia bowiem uprawnienia do świadczenia stypendialnego osoby, które z różnych, niezależnych od nich przyczyn nie posiadają stałego zameldowania w ogóle, mimo że pochodzą faktycznie z obszaru wiejskiego lub zmarginalizowanego i tam mieszkają. Brak zameldowania nie pozbawia osoby stale zamieszkującej w gminie statusu członka wspólnoty gminnej. Rozwiązanie takie wyklucza więc pewną grupę osób, które spełniają faktyczne warunki do uzyskania stypendium, z grupy uczniów i studentów mających prawo do ubiegania się o taką pomoc. Dotyczyć to może w szczególności dzieci młodych osób, których rodzice zaniedbywali obowiązek meldunkowy oraz wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.

Przedstawiona w projekcie dokumentu Uzupelnienie Programu ZPORR regulacja w części dotyczącej kryterium określającego pochodzenie ucznia lub studenta w obecnym kształcie ma charakter dyskryminujący, a tym samym narusza zasadę równości wobec

prawa. W opinii Rzecznika dokument ten powinien być uzupełniony o zapis umożliwiający rozpatrzenie szczególnych przypadków.

Na podstawie art. 16 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147). w zw. z art. 32 i 72 ust.2 Konstytucji RP zwracam się do Pana Ministra o zajęcie stanowiska.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich